

**Zienswijze asielopvang
2025**

Inleiding

In 2021 is voor het eerst een zienswijze asielopvang opgesteld. Deze zienswijze is opgesteld naar aanleiding van de komst van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen. Inmiddels is de uitvoeringsagenda door een veranderende context geactualiseerd in april 2024. In dit document wordt allereerst gestart met een evaluatie van de standpunten uit de zienswijze van 2021. Vervolgens stellen we een nieuwe zienswijze asielopvang op. Er spelen veel ontwikkelingen op landelijk niveau op het dossier asiel en migratie. Deze zienswijze is opgesteld op basis van de actuele wet en regelgeving in november 2024.

In de bijlage is een begrippenlijst opgenomen waarin begrippen zijn uitgewerkt of informatie verder wordt toegelicht.

Evaluatie zienwijze asielopvang 2021

Standpunten zienwijze asielopvang 2021:

1. *Geen uitbreiding van de huidige opvangcapaciteit. Gezien de huidige opvangcapaciteit van Den Helder vinden wij dat andere gemeenten aan zet zijn in het bieden van noodopvang. In uitzonderlijke situaties zal noodopvang bespreekbaar blijven.*
De asielopvangcapaciteit is conform de afspraak niet verder uitgebreid.

2. *Voor wat betreft de locatie Nieuweweg willen wij alleen **kansrijke** asielmigranten opvangen. Ook als dit betekent dat wij de opvangcapaciteit naar beneden moeten bijstellen.*

Op 1 januari 2023 is de locatie Nieuweweg in gebruik genomen als regionale opvanglocatie (ROL). Op deze locatie verblijven 200 kansrijke asielzoekers en statushouders. De statushouders die hier verblijven worden uiteindelijk gehuisvest in onze of een van de omliggende koppelgemeenten. Het doel is dat zij eenvoudiger en sneller kunnen starten met inburgeren en participatie. Daarnaast zijn er nog 200 opvangplekken.

De ROL sluit goed aan bij de Wet Inburgering '21 die per 1 januari 2022 van kracht is gegaan. Gemeenten zijn met de komst van deze wet regievoerder op de inburgering. Samen met de andere koppelgemeenten begeleiden we de inburgeraars tijdens hun inburgering vanuit het azc. Gemeente Den Helder heeft als eerste gemeente in Nederland een ROL gerealiseerd waardoor een vroege start met inburgering vanuit het azc mogelijk is. Wij zijn trots op deze ontwikkeling en zijn daarmee een voorbeeld voor andere gemeenten.

3. *Geen bundeling van verschillende doelgroepen.*

Deze uitspraak is gericht op verschillende doelgroepen die samen op een terrein worden opgevangen of gehuisvest. Sinds de inval van Rusland in Oekraïne vangt de gemeente Oekraïense ontheemden op. Daarnaast is de huisvesting van statushouders een steeds grotere opgave. Deze veranderingen in de context zorgen ervoor dat er anders naar opvang- en huisvestingsvraagstukken wordt gekeken. Op dit moment vindt er nog geen bundeling van verschillende doelgroepen plaats. Veel regelingen van het Rijk zijn gericht op gemixte woonvormen. In de zienwijze 2025-2028 adviseren wij om te onderzoeken hoe de verschillende doelgroepen eventueel gecombineerd al dan niet in tijdelijke vorm opgevangen of gehuisvest kunnen worden. Denk hierbij aan flexibel wonen. Landelijk zijn hier positieve ervaringen mee.

4. *De huidige opvangcapaciteit voor AMV van 100 plekken wordt niet verder uitgebreid.*
De opvangcapaciteit voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen is niet verder uitgebreid.

5. *Wij blijven open staan voor de opvang van asielzoekers op locatie Doggershoek.*
De overeengekomen bestuurlijke afspraken met het COA eindigen deels in 2025. De gemeente is met COA in gesprek om tot nieuwe afspraken te komen voor de verschillende locaties. We blijven open staan voor opvang.

6. *Inburgeraars mogen alleen vanuit de eigen azc komen. Deze doelgroep begint vanaf 1 januari 2022 direct aan de inburgering vanuit het azc.*

Statushouders die voor huisvesting gekoppeld zijn aan de gemeente Den Helder, verblijven in het azc in Den Helder en niet elders in het land. Vanaf 1 januari 2023 verblijven 'onze inburgeraars' (statushouders die aan ons gekoppeld zijn voor huisvesting) in het azc in Den Helder. Op deze manier kunnen zij vanuit het azc direct starten met inburgeren.

Zienswijze Asielopvang 2025 gemeente Den Helder

Vanaf 1996 is de gemeente Den Helder een trouwe partner van het COA in de opvang voor asielzoekers. De afgelopen jaren is landelijk gebleken hoe lastig het is om nieuwe (duurzame) opvanglocaties in gemeenten te openen. Gemeente Den Helder staat dan ook bekend als een voorbeeldgemeente en daar zijn we trots op.

Landelijk speelt er veel op het gebied van asielopvang. Gemeenten staan voor de uitdaging om een humane en effectieve asielopvang te bieden waarbij zowel de rechten van asielzoekers als de belangen van de lokale gemeenschap in balans worden gehouden. Er zijn veel duurzame opvangplekken nodig om alle mensen de komende jaren van goede opvang te kunnen blijven voorzien.

Deze zienswijze op asielopvang in de gemeente Den Helder richt zich op een veilige en duurzame aanpak die recht doet aan de kwetsbaarheid van de asielzoekers en tegelijkertijd bijdraagt aan de sociale cohesie binnen de gemeente.

Opvanglocaties asielzoekers in Den Helder

Gemeente Den Helder heeft vier opvanglocaties. Twee locaties voor volwassenen (regulier) en twee locaties voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV). In totaal zijn er, tot 31 december 2024, 1080 capaciteitsplaatsen beschikbaar en worden er maximaal 985 asielzoekers opgevangen.

De capaciteitsplekken zijn als volgt verdeeld:

Regulier

- Locatie Doggershoek:
Gelegen aan de Burgemeester Ritmeesterweg 20. Er zijn hier 575 capaciteitsplaatsen.
- Locatie Nieuweweg:
Gelegen aan de Nieuweweg 3. Vanaf 1 januari 2025 worden er geen asielzoekers meer opgevangen op deze locatie.

AMV

- Locatie Doggerij:
Gelegen aan de Doggersvaart 2. hier zijn 40 opvangplekken.
- Locatie Jacob van Heemskerckstraat:
Gelegen aan de Jacob van Heemskerckstraat 1, hier zijn 20 opvangplekken.
- Locatie Doggershoek
Binnen de reguliere locatie, zijn hier ook 40 opvangplekken AMV.

Uitgangspunten zienswijze asielopvang

Den Helder is de afgelopen jaren tolerant geweest voor wat betreft de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders en de opvang van Oekraïense ontheemden. Tegelijkertijd zien we een gemeente met verminderde veerkracht die te maken heeft met een toename van andere aandachtsgroepen die een plek nodig hebben. Ook hier moeten wij op inspelen. Daarom zetten wij als gemeente de komende jaren in op meer spreiding van aandachtsgroepen en een afname van het aantal asielopvangplekken.

Uitgangspunten:

1. Afname van het aantal asielopvangplekken.
2. Nieuwkomers verblijven, participeren en integreren volwaardig in de gemeente Den Helder.
3. Samenwerking met de regio ten behoeve van de opvangopgave.
4. Leefbaarheid in de samenleving.

1. Afname van het aantal asiel opvangplekken

De huidige bestuursovereenkomst voor de locatie Nieuweweg eindigt per 31 december 2024. Dit betekent dat deze locatie gaat sluiten en de huidige opvangcapaciteit van 400 opvangplekken per deze datum verdwijnt. De gemeente Den Helder is met het COA in gesprek over een mogelijke herontwikkeling van de locatie. Er is nog geen besluit genomen over de herontwikkeling. De voorgenomen plannen van het COA en de gemeente zijn de realisatie van 200 opvangplekken voor asielzoekers en 200 opvangplekken die omgezet kunnen worden in flexwoningen, en die wij als gemeente kunnen inzetten voor het huisvesten voor spoedzoekers, statushouders of andere doelgroepen die in Nederland recht hebben op huisvesting en woonachtig zijn in Den Helder. Als deze voorgenomen plannen worden uitgevoerd neemt de opvangcapaciteit met 200 asielopvangplekken af.

Naast de vermindering van 200 reguliere asiel opvangplekken is de gemeente voornemens om ook het aantal AMV-opvangplekken te verminderen. Met deze vermindering van het aantal opvangplekken creëren wij ruimte voor andere doelgroepen.

2. Nieuwkomers verblijven, participeren en integreren volwaardig in de gemeente Den Helder

Wij vinden het belangrijk dat de mensen die in onze gemeente worden opgevangen of gehuisvest ook goed worden begeleid. Voor veel mensen die uiteindelijk een verblijfsstatus krijgen, geldt dat hun toekomst in Nederland, dan wel in onze gemeente ligt. Het is van belang dat mensen door participatie en (vrijwilligers) werk zo goed mogelijk kunnen meedoen en integreren in onze samenleving.

Programma nieuwkomers

De gemeente Den Helder is in het eerste kwartaal van 2024 gestart met de opzet van het programma nieuwkomers. Naast de opvang van asielzoekers zijn er meer vraagstukken op het taakveld asiel, migratie en integratie in onze gemeente. Denk hierbij aan de huisvesting van statushouders, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de integratie van nieuwkomers. De ambitie in dit programma is dat nieuwkomers verblijven, participeren en volwaardig integreren in de gemeente Den Helder. Door de verschillende vraagstukken integraal te benaderen zijn wij ervan overtuigd dat er meer specifieke aandacht is voor de verschillende vraagstukken. Zo wordt vanuit het programma onder andere gekeken naar integratie, verblijf, zorg & welzijn, onderwijs en arbeidsparticipatie. Wij zien deze doelgerichte samenwerking vanuit de verschillende beleidsterreinen met onze maatschappelijke partners als basis om ervoor te zorgen dat het draagvlak behouden blijft voor de opvang van de diverse doelgroepen, waaronder de asielopvang.

Participatie & integratie

Op 1 januari 2022 is de Wet Inburgering'21 in werking getreden. Het nieuwe inburgeringsstelsel is erop gericht dat inburgeraars vanaf 18 jaar de Nederlandse taal te leren en voor te bereiden op studie of werk, zodat zij volwaardig mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk.

Met de invoering van deze wet is de regie op de inburgering bij de gemeente belegd. Onze regierol start vanaf het moment dat een statushouder aan de gemeente Den Helder wordt gekoppeld voor huisvesting. De meeste statushouders verblijven op dat moment nog in het azc waardoor de inburgering start vanuit het azc. Dit zorgt voor een snellere integratie.

Het onderwijs voor asielzoekers wordt verzorgd door 'Villa aan Zee'. Vanaf mei 2024 zijn het basisonderwijs Villa Kakelbont van stichting Meerwerk en de internationale schakelklas Schakel aan Zee officieel samengevoegd tot 'Villa aan zee'. Dit is een internationale school voor kinderen van 4 tot 18 jaar. Het onderwijs richt zich op minderjarige die net in Nederland zijn en in ons land nog weinig tot geen onderwijs hebben genoten. Het doel van het onderwijs is om de Nederlandse taal eigen te maken, kennis en vaardigheden op te doen, talenten te ontwikkelen en voor te bereiden op eventueel regulier vervolgonderwijs. Zowel de minderjarigen die op een azc verblijven als

de minderjarigen die gehuisvest zijn volgen onderwijs bij Villa aan Zee. Villa aan Zee is een belangrijke samenwerkingspartner waarmee we regelmatig contact hebben over de ontwikkeling van nieuwkomers onderwijs.

3. Samenwerking met de regio ten behoeve van de opvangopgave

De Spreidingswet is per 1 februari 2024 in werking getreden. Gemeenten hebben sindsdien een wettelijke taak in de opvang van asielzoekers. Het doel van de wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielzoekers over provincies en gemeenten. De landelijke politiek heeft besloten het voornemen om deze wet af te schaffen, maar dit is op dit moment nog niet doorgevoerd.

Het jaar 2024 stond vooral in het teken van de verdeling van het aantal opvangplekken in het land, in de provincie en in de eigen regio. Iedere provincie heeft een opvangopgave. Gemeenten bespreken gezamenlijk hoe ze deze opgave gaan invullen. Op 1 november 2024 is er een provinciaal plan ingediend, waarin is omschreven hoe de opgave in de regio in het kader van de Spreidingswet wordt ingevuld.

Onze gemeente voldeed al ruimschoots aan de indicatieve opgave voor de opvang van asielzoekers in het kader van de Spreidingswet. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden voldoen wij nog niet aan de inspanningsverplichting. Bij de gemeente Texel is dit precies andersom. In het kader van een betere spreiding van de doelgroepen zijn wij met de gemeente Texel in gesprek gegaan en tot afspraken gekomen. Deze afspraken zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst. De gemeente Texel vangt Oekraïense ontheemden op voor de gemeente Den Helder en de gemeente Den Helder vangt asielzoekers op voor de gemeente Texel.

In de Spreidingswet is een 'bonussystematiek' opgenomen. Dit betekent dat Den Helder een bedrag ontvangt voor de extra plekken die Den Helder aanbiedt.

4. Leefbaarheid en veiligheid in de samenleving

Een opvanglocatie voor asielzoekers in de gemeente en grenzend aan buurten en wijken vraagt van ons als gemeente dat er voldoende aandacht en monitoring is voor de leefbaarheid. De gemeente staat in nauw contact met het COA, de politie en de gebiedsregisseurs om signalen uit buurten, ondernemers of andere betrokkenen te monitoren.

Om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen, moet asielopvang gepaard gaan met zorgvuldige begeleiding. Daarnaast is belangrijk dat draagvlak voor deze doelgroep behouden blijft. Jonge asielzoekers en statushouders tot 23 jaar kunnen sinds 1 augustus 2024 terecht bij een jeugdhonk. Op deze plek worden zij begeleid door jongerenwerkers met een migratieachtergrond. Er worden activiteiten ondernomen, zoals sport en spel. Dit jeugdhonk is er voor jonge asielzoekers en statushouders die uitvallen op school of geen toegang hebben tot het onderwijs. Door deze plek hebben zij een positieve dagbesteding, en hangen zij minder op straat door beter toezicht. Doordat de jongerenwerkers een migratieachtergrond hebben, vinden zij een goede aansluiting bij de jongeren.

In het kader van de sociale integratie zijn er meerdere activiteiten waar asielzoekers aan kunnen deelnemen. Er is een taalhuis voor hulp bij het leren van de Nederlandse taal. Ook kunnen mensen deelnemen aan het project taalklik, waar naast hulp bij taalleren ook gestimuleerd wordt in contact maken, de groei van het zelfvertrouwen en zelfredzaamheid. 239 deelnemers uit 73 verschillende landen nemen deel aan dit project. Volwassen inburgeraars vanaf 18 jaar volgen een inburgeringstraject waarbij zij door taalleren en participatie zo snel mogelijk volwaardig kunnen deelnemen in de samenleving.

De leefbaarheid en veiligheid van zowel asielzoekers als de lokale bevolking moet gewaarborgd. Dit houdt onder meer in dat er voldoende aanbod is voor activiteiten en toezicht en handhaving rondom de opvanglocaties voor asielzoekers. Daarnaast verwachten wij van onze partners, onder andere politie en justitie, dat zij hierin ook hun

verantwoordelijkheden nemen en dat in samenwerking in de gehele gemeente de leefbaarheid en veiligheid wordt gewaarborgd.

Bijlage begrippenlijst

1. Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen

De Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen is een samenwerking tussen gemeenten, provincies en het Rijk. In de Uitvoeringsagenda wordt beschreven hoe het vernieuwde asielsysteem er uit gaat zien.

2. Regionale opvanglocaties (ROL): locaties waar asielzoekers met een kansrijke aanvraag en vergunninghouders een start kunnen maken met integratie dichtbij de gemeente van uiteindelijke huisvesting. (Bron: [Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen | Migratie | Rijksoverheid.nl](#))

3. Nieuwkomers

Nieuwkomers zijn asielzoekers, asielstatushouders, Oekraïense ontheemden en arbeidsmigranten.

4. Asielmigranten/ Asielzoeker

Een asielzoeker is hetzelfde als een asielmigrant. Het betreft iemand die asiel heeft aangevraagd en in afwachting is van een beslissing van de immigratie- en naturalisatiedienst (IND). Zolang de asielprocedure loopt heeft iemand recht om in het land te blijven.

5. Statushouders/vergunninghouder

Asielzoekers worden statushouders (of vergunninghouders) op het moment dat zij een verblijfsvergunning krijgen.

6. Flexwoningen

Flexwoningen zijn kleine woningen die verplaatsbaar, stapelbaar, schakelbaar of splitsbaar zijn. Daarnaast heeft één van de volgende aspecten een tijdelijk karakter: De woning zelf, de bewoning (door het gebruik van tijdelijke huurcontracten) of de locatie.

7. AMV

Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen zijn jongeren die alleen of samen met andere kinderen of 'vreemde' volwassenen naar Nederland komen en hier asiel aanvragen.